

ALANYA'NIN TURİZM OLANAKLARI

İsmet Akova*

Giriş

Turizmin tanımı çeşitli araştırmacılara göre değişmekle birlikte, bütün araştırmacıların bu tanımlamalarda bulunduğu ortak nokta olarak, insanların maddi kazanç sağlama amacı olmaksızın, sürekli yaşadıkları ortam dışına seyahat etmeleri, gittikleri yerde konaklama, beslenme gibi hizmetleri ve yörede üretilen malları satın almaları şeklinde karşımıza çıkar.

Herhangi bir yörenin turizme açılabilmesi için öncelikle coğrafi olanaklarının yeterli ve uyumlu olması zorunluluğu ön koşuldur, ancak belirleyici değildir. Uygun coğrafi imkanların tarihi ve kültürel değerlerle desteklenip, yöre turizminin ihtiyaç duyacağı altyapı-üstyapı gereksiniminin karşılanması, turizm yöresinin diğer turizm bölgeleriyle olan rekabetinde daima avantajlar sağlayacak önemli faktörlerdir.

Günümüzde dünyanın birçok ülkesinde milyonlarca insanın katılımıyla sebep oldukları ekonomik ve sosyal etkileri gün geçtikçe artan uluslararası turizm hareketine her yıl yaklaşık 550 milyon kişi katılırken, bu hareket sonucu yaklaşık 300 milyar dolarlık bir para hareketi oluşmaktadır⁽¹⁾. Turizm, sahip olduğu bu ekonomik güç nedeniyle, dünya ticaretinde büyüklük ve hacim olarak ilk sırayı almıştır.

Ülkemizde turizm sektörünün ekonomideki önemi nedeniyle 1960'lı yıllardan itibaren devletin bir plan dahilinde bazı düzenlemeler yapması ve özellikle 1980'li yılların başında turizm teşvik yasasının çıkartılmasına bağlı olarak, sektörde göz ardı edilemeyecek büyümeler saptanmıştır. Turist sayısının 10 milyon kişiye yaklaşması, turizm gelirlerinin toplam ihracat gelirlerine oranının %25'i geçmesi bu büyümenin somut göstergeleridir.

Akdeniz Bölgesinin Antalya il sınırları içinde kalan Alanya, Antalya Körfezinin doğusunda, Gazipaşa ile Manavgat ilçeleri arasında yer alır. İlçenin kuzeyinde ise Batı Toroslar dağ silsilesine ait dağlar bulunur. Bu sınırlar içinde kalan ilçenin 70 km.'yi bulan kıyı uzunluğu, uygun iklim elemanlarının da varlığına bağlı olarak, deniz turizminin 7-8 ay boyunca devam etmesine olanak tanırken, hemen kuzeyinde yükselen dağlar özellikle yayla turizmi uygulamaları için elverişli ortamlar hazırlar. Yöre halkının asırlar boyunca gerek ekonomik uğraşlarının bir parçası olarak değerlendirdiği, gerekse havaların ısınmasıyla birlikte kıyılardaki bunaltıcı sıcaklardan kurtulmak için düzenli

* Yard.Doç.Dr.İsmet Akova İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümünde Öğretim Üyesidir.

⁽¹⁾ WTO İstatistik Bültenleri, 1994, Madrid

olarak kullandığı yaylalar, günümüzde kısmen fonksiyonel değişikliği uğrayarak, turizm sektörüne de hizmet vermektedir. Alanya'nın Söğüt, Çayarası, Fakırcalı, Gökbel, Kaş, Mahmutseydi ve Türbelinas gibi yaylaları günümüzde büyük kentlerdeki moderleşme ve gelişmenin yarattığı sorunlardan belli bir süre uzaklaşıp, doğa ile iç içe yaşamak isteyen turistlerin tatillerini geçirmek üzere tercih ettikleri mekanlar olarak dönüşüme uğramaktadır.

İlçenin kuzeyindeki dağların yaylalarında fonksiyonel değişiklik yaşanırken, Akdağ'ın sahip olduğu coğrafi potansiyelin bir kısmı günümüze kadar değerlendirilememiş, ancak yakın yıllarda bu dağ üzerinde kış sporları ve kayak merkezi yapımı için proje çalışmaları başlatılmıştır. Böylece Antalya-Saklıkent etkileşiminin diğer bir örneğini Alanya'da görmek mümkün olacaktır. Dağların turizm amaçlı değerlendirilmesi yalnızca bu kadarla sınırlı kalmamakta, aynı zamanda bölgedeki akarsuların ilk kaynaklarını aldıkları sahalar olmaları nedeniyle akarsuların varlık sebebidirler. Yöredeki pek çok uzun-kısa, geçici-sürekli akarsu, güzel manzaraların oluşmasına neden olarak, turistik faaliyetleri dolaylı olarak etkilerken, bu akarsular içinden iki tanesi doğrudan turizm uygulamalarına sahne olur. Alaraçay ve Dim çayı akarsu turizmi uygulamalarının yaz-kış her mevsimde yapılabildiği akarsular olarak, yöre turizminin çeşitlenmesine imkan tanıyan önemli akarsulardır.

Yörenin jeolojik yapısının turizm sektörünün kullanımına sunduğu diğer bir olanağı da mağaralar meydana getirir. Erime özelliğine sahip kalker formasyonların geniş sahalarla yayılması karstik şekillerin, dolayısıyla mağaralara yörede sıkça rastlanmasına neden olurken, başta Damlataş mağarası olmak üzere birçok mağaranın turizm amaçlı değerlendirilmesine imkan tanımıştır. Turizm amaçlı değerlendirilen mağaraların bir kısmı sahip oldukları ilginç jeomorfolojik oluşumlarıyla ön plana çıkarken, bir kısmı speleoterapie olanaklarıyla önem kazanmıştır. Bu mağaraların bazıları da yörenin yerleşme tarihine ışık tutmalarıyla önem kazanır. Kadiini (Çatak) mağarasında yapılan prehistorya çalışmaları sırasında mağarada bulunan insan kemikleri, yerleşme tarihinin paleolitik döneme kadar indiğini ortaya koymaktadır. Günümüzden on bin yıl öncesine kadar inen yerleşme süreci Alanya'nın bütün tarih çağlarını yaşadığının önemli bir kanıtı olurken, aynı zamanda sahip olduğu zengin tarihsel mirasın sebebidir.

Alanya kıyılarındaki kumsalların ve deniz suyunun sahip olduğu özellikler, bazı hastalıkları tedavi edici fonksiyonları bulunduğunu ortaya koymaktadır. Ancak Alanya günümüze kadar bu olanağından turizm sektöründe yeterince yararlanamamıştır.

Yörenin sahip olduğu zengin turizm olanaklarını destekleyen önemli bir faktör olarak da iklim, bitki örtüsü ve yükselti karşımıza çıkar. Akdeniz iklim tipinin egemen olduğu yörede sıcaklık, yağış, açık-kapalı gün sayıları, rüzgar, nem ve deniz suyu sıcaklıkları gibi iklim parametreleri bütün turizm şekillerinin uygun şartlarda sürdürülmesine olanak tanırken, kentin hemen kuzeyinde yükselen dağlarda zengin doğal bitki örtüsünün varlığına neden olur. Temiz ve sağlıklı iklimde bulunmak ise insanlar için önemlidir ve gidecekleri tatil yöresini belirlerken tercihlerini bu şartların uygun bulunduğu yöreler lehine kullanırlar.

Tarih ve Coğrafya'nın yöreye sunduğu bu imkanlar Alanya'nın kısa sürede bir turizm merkezi olmasına neden olurken, konaklama endüstrisi başta olmak üzere ulaşım, altyapı hizmetlerinin sağlanması gibi bazı beşeri çabaları da zorunlu kılmıştır. Özellikle ulaşım olanaklarının artırılması ve konaklama tesislerinin yapımı yöre turizminin hızla gelişimine olanak tanırken, beraberinde bazı problemlerin doğmasına da neden olmuştur. Ancak bu çalışma Alanya'nın sahip olduğu tarihi, kültürel ve coğrafi çekicilikleri ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Coğrafi Olanakların Turistik Önemi

Günlük hayatın neden olduğu sıkıntılardan uzak, değişik mekanlarda, doğal, kültürel ve tarihi varlıklar içinde, temiz bir ortamda deniz-kum-güneş üçlüsünün huzur verici etkisiyle dinlenmek, turizm düşüncesinin temelini oluşturur.

Turistlerin, doğal ortamla uyumlu ve çevre sorunları bulunmayan sahalarda stresten uzak, doğal çevreyle bütünleşerek, dinlendirici turizm şekillerini tercih etmeye başlamaları sonucu 1980'li yıllardan itibaren klasik turizm şekillerinin yanısıra diğer turizm olanaklarının da bu alanda değerlendirilmesini gündeme getirmiş, bu olguya bağlı olarak dağlar, yaylalar, mağaralar, akarsular, sulak alanlar, kaplıcalar, milli parklar, ormanlar ve vahşi doğal yaşam giderek daha büyük ölçüde turizmin ilgi alanı içine girmiştir. Coğrafi özelliklerden kaynaklanan bu olanaklara bağlı olarak yayla turizmi, rafting, mağara turizmi, av turizmi, yat turizmi gibi alternatif turizm şekilleri turizm sektöründe giderek önem kazanmaya başlamıştır.

Kıyılar ve Kumsalların Turizmdeki Önemi

Yörede hüküm süren uygun iklim şartları, yakın çevrede bulunan ve herkesin kullanımına açık, doğal kumsalların ve plajların varlığına bağlı olarak, dinlenme turizmi için uygun ortamlar hazırlar. Alanya'ya gelen turistlerin çok önemli bir kısmı deniz olanaklarından yararlanabilmek için tatillerini kıyılarda geçirmeyi tercih eder. Yaklaşık 70 km'lik bir kıyı kuşağına sahip olan Alanya'da pekçok küçük koy ve plajlar bulunur. Başlıcaları arasında, İncekum plajı, Damlataş mağarası kumsalı, Kleopatra plajı ve Ulaş dinlenme kampı turistlerin bu taleplerine cevap verebilecek uygun sahalardan bazılarıdır.

İncekum Plajı ve Kumsalı; kentin 30 km kadar batısında çam ormanlarının denize kadar uzandığı, ince kumlardan oluşan kumsalı, sığ denizi piknik yapma olanakları ve plaj tesislerinin bulunduğu doğal bir kumsaldır.

Kleopatra Plajı; Alanya yarımadasının ucundaki korsanlar mağarası yakınında, kayalarla çevrili küçük ve doğal bir plajdır.

Damlataş Mağarası Kumsalı; damlataş mağarasının hemen önünde, Alanya kalesinin üzerinde bulunduğu tepenin hemen eteklerinden başlayıp, batıya doğru uzanan, denizi temiz ve halka açık bir plajdır.

Ulaş Karayolu Dinlenme Kampı Plaj ve Kumsalı; merkeze 5 km mesafede ve yol seviyesinin altında bulunur. Temiz denizi, altın sarısı renkli ve iri taneli kumu ile Alanya kalesinin meydana getirdiği görsel zenginlik plajı daha da özelliikli kılmaktadır.

Yükseklik ve Bitki Örtüsünün Turizm Özellikleri

Yukarıda ifade edildiği gibi iklim kürleri (klimatherapie) faaliyetinin yürütülmesi için iklim verilerinin uygun olması vazgeçilmez bir zorunluluk iken, orta yükseklikteki dağlık alanlar ve doğal bitki örtüsünün niteliği de önem kazanır. Orta yükseklikteki dağlar, deniz seviyesinden 800-2000m.'ler arasındaki yükselti kademeleri arasında bulunur ve genellikle ormanlarla kaplıdır.

Orta yükseklikteki dağlar ve ormanlık alanlarda bağıl nem oranı düşük, basınç, yoğunluk ve oksijen değerlerinin az olması, güneşten gelen "ultraviyole" ışınlarının artmasına, dolayısıyla atmosferdeki ozon oluşumunun hızlanmasına neden olur. Ozon ise indirgen bir özelliğe sahip olduğundan, havada bulunan kirleticileri (0.1-10 mikron büyüklüğüne sahip olan kirleticiler gaz, bundan büyük olanlar da aerosol olarak tanımlanır) indirgeyerek, havanın doğal yolla temizlenmesine neden olur. Ormanların havayı temizleme gücünü ortaya koymak için yapılan hesaplamalar "1 hektar ladin ormanının 32 ton, çam ormanının 36.4 ton, kayın ormanının ise 68 ton katı kirleticici maddeyi tutabildiği anlaşılmıştır. Yaşlı bir kayın ağacının 100.000 adet yaprağının 1000 m²'lik bir alan kapladığını ortaya koymuştur" (2).

Bu sahalardeki ormanlar ise havadaki bağıl nem oranının daha düzenli olmasına neden olduğu gibi rüzgarın aşırı etkisini kırar ve sıcakların daha stabil olmasına zemin hazırlar. "Fazla evaporasyon nedeniyle ormanların tepe tabakası sıcak yaz günlerinde ortamı serinletirken, yüksek miktarlarda radyasyon absorbe ettikleri için de kış mevsiminde sıcak olur"(3). Bu nedenlerle gündüz sıcaklıkları daha düşük, gece sıcaklıkları da daha yüksek olur. Keza yaz mevsimi nisbeten serin, kış mevsimi ise daha ılıman geçer. Ayrıca ormanların akarsu rejimlerini düzenleme, erozyonu önleme ve gürültüyü azaltma fonksiyonları da bulunması gibi özellikleri de gözardı edilmemelidir. Çam ağaçlarının oluşturduğu ormanlarda ise ağaçların salgıladığı koku sinir sistemi üzerinde uyarıcı ve olumlu bir etkiye sahiptir. Öte yandan kentler etrafındaki ormanların insanların rekreasyon ihtiyaçlarını olduğu kadar, sahip olduğu vahşi hayvanlarıyla da avcılık gibi gereksinimlerini de karşılar.

Yukarıda sözü edilen iklim verileri dikkate alındığında Alanya'da yılın 7-8 ayı deniz kürleri (thalassotherapie) ve iklim kürleri (klimatherapie) uygulamaları için yeterli şartlara sahip olduğunu ve mevcut dinlenme turizmi faaliyetlerine ek olarak, iklim avantajlarını turizm sektöründe gerek doğrudan kullanıma sokarak, gerekse tanıtım ve reklamasyon amacıyla değerlendirebileceği son derece açıktır.

(2) Uslu,S.-Özer,N.-1983. Ormanların Hijyenik Bakımdan Fonksiyonları. Meteoroloji Dergisi, Sayı.11, Sf.37-38, Ank.

(3) a.g.e. Sf.42.

Alanya'daki Mağaraların Turizmdeki Önemi

Ülkemiz topraklarının yaklaşık %20'sini oluşturan karstik araziler, aynı sıklıkla olmasa bile ülkenin her tarafına dağılmıştır. Jeolojik yapıyı gösteren bir haritaya bakıldığında, Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu bölgelerindeki karstik formasyonların, diğer bölgelerimize oranla daha yoğun olarak bulunduğu görülür. Bu nedenledir ki, Batı Akdeniz bölümünde yer alan Alanya ve civarı karstik formasyonlarca zengindir. Karstlaşma üzerinde jeolojik ve jeomorfolojik yapı, iklim, bitki örtüsü ve zaman etkili rol oynar. Bu faktörler etkisinde meydana gelen karstlaşma sonucu oluşan lapyta, obruk, dolin, uvala, polye ve mağara gibi karstik şekillere yörede sıkça rastlanır. Bu şekillerden özellikle mağaralar önemli bir turizm potansiyelini oluşturmaktadır.

Genellikle kalkerli formasyonlar içinde suların eritme ve aşındırma faaliyetleri sonucu oluşan mağaraların turistik önemi, taşıdıkları görsel zenginlik veya insanlık tarihinde oynadıkları rol ile ilişkilidir. Mağaralar içinde sarkıtlar mağara tavanına asılı halde bulunurken, lobut veya mum şeklinde bulunan dikitler ise mağara tabanından yükselirler. Mağara duvarlarında ışık geçiren tüller, narin saçaklar (perde damlataşları) ve sarkıtlarla dikitlerin birleşmesiyle oluşmuş sütunlar, damlataşların mağaralar içinde meydana getirdikleri estetik önemi bulunan çekiciliklerdir. "Yılda ortalama olarak, 0,5-1mm. arasında uzayabilen bu unsurların oluşum hızları; damla sıklığına, isabet eden damladaki $CaCO_3$ 'ün konsantrasyonuna, sudaki CO_2 basıncının artışına, mağara havasındaki CO_2 basıncının artışına, sıcaklık derecesine bağlıdır" (*).

Mağaraların insan hayatındaki diğer önemli bir yönünü de tedavi edici fonksiyonları meydana getirir. Bilindiği gibi mağara içindeki havanın son derece temiz olması, mağara dışındaki atmosferik olaylardan etkilenmemesi, sıcaklığının yıl boyunca hemen hemen sabit kalması ve içindeki havanın bileşiminin farklı olması (Alanya Damlataş Mağarasında olduğu gibi) astım gibi bazı hastalıkların tedavi edilmesinde (speleoterapie) mağaralardan yararlanılmasını gündeme getirmiştir.

Bir mağaranın turizm amacıyla kullanılabilmesi için; turistik merkezlere yakın olması, gününbirlik ulaşım mesafesi içinde bulunması, ilginç jeomorfolojik oluşumlara sahip olması veya insanlık tarihinde önemli rol oynaması, ulaşım imkanının bulunması, tur güzergahları üzerinde bulunması, içinde yer aldığı arazinin mülkiyet durumunun uygun bulunması gibi fiziki şartlara sahip olmasının yanısıra, turistlerin mağarayı ziyaret edebilmeleri için mağaranın içinde ve dışında bazı düzenlemelerin yapılması gereklidir. Bunlar arasında; turizme açılacak mağaranın ekolojik dengesine zarar vermeksizin mağarada bulunan morfolojik yapının daha çekici hale getirilmesi ve ziyaret kolaylığının sağlanabilmesi için aydınlatmanın yapılması, mağara içinde yürüyüş yolları, seyir terasları, salonlar veya katlar arasındaki geçişlerin düzenlenmesi, havalandırmanın sağlanması; mağara dışında yapılması gerekli düzenlemeler ise; yoksa yolunun

(* Öbek, O.-1991, Dost, Bilkent Üniv. Doğa Sporları Topluluğu Yayını, Sf.6, Ank.

yapılması, otopark, alışı-veriş üniteleri, wc, kır kahvesi, piknik alanlarının yapılması ve mağara işletme projesinin hazırlanmasıdır (5).

Alanya'da Turizm Amacıyla Kullanılan Mağaralar

Damlataş Mağarası: Mağara birinci zaman, permien yaşlı, yarı kristalize mavi-siyah renkli kalker içinde gelişmiştir. Tektonize olmuş kalkerler mağara civarının yapısını meydana getirirken, yarımada'nın kuzey kısmında bir şerit halinde doğu-batı yönlü uzanır.

Alanya'nın 1 km kadar batısında, sahilin hemen yakınında, kalearkası tepenin eteklerindeki mağara 30 m uzunluğunda, 6,5 m yarıçapında ve 14 m yüksekliğinde silindirik bir şekilde olup, tabanına kum serilerek, astım hastalarının oturabilmeleri için banklar yerleştirilmiştir. 1948 yılında taşocağı olarak kullanılmak üzere düşünülen yerde dinamit ateşlemesi sonucu bulunan mağaranın içindeki sarkıt ve dikitler güzel görünümün sunarken, yer yer bu sarkıt ve dikitlerin uzunluğu 10 m'ye erişmektedir. Sarkıt ve dikitlerin sona erdiği yerde ancak bir kişinin sürünerek geçebileceği kadar dar bir koridor aşıldıktan sonra, 3-4 kişinin oturabileceği büyüklükte küçük bir salona çıkılır. Ancak bu salonda sarkıt ve dikitler yoktur. Tavanı oluşturan mavi-siyah kristalize kalkerler tabana kadar uzanarak, mağaraya son verirler. Damlataş mağarasındaki sarkıt ve dikitlerin oluşumları diğer bütün mağaraların içinde bulunan sarkıt ve dikitler gibi olmasına rağmen, mağaranın şeklinin silindirik olması ve bu silindirik şeklin etrafının sarkıt ve dikitlerle süslenmesi dikkati çeken başlıca unsurdur. Herhangi bir sarkıt kesidi incelendiğinde, merkezinin koyu renkli bir çekirdek etrafında açık ve koyu renkte birbirini izleyen halkaların varlığı saptanır. Koyu renkli halkalar beyazlara göre daha kalınken, bunun nedeni olarak mevsimler gösterilebilir. 10-15 bin yılda oluştuğu tahmin edilen mağaranın iç hacmi 2500 m³'ü bulurken, içindeki havanın sıcaklığı yıl boyunca hemen hemen sabit olup, 22-23°C'ler arasında değişir. Mağara ortamında normalden 8-10 kat fazla bulunan karbondioksit, yüksek nem oranı, sabit sıcaklık ve radyoaktivite gibi faktörlerin etkisiyle astım hastalığını tedavi edici özelliği bulunur.

Mağaranın girişinden itibaren çevresini süsleyen ince ve kılıç gibi uzayan sarkıt ve dikitleri aydınlatılmış olan mağarayı her yıl 250.000'den fazla kişi, gerek mağaradaki ilginç jeomorfolojik oluşumları görmek, gerekse astım hastalığına iyi gelen havasından yararlanmak gayesiyle mağarayı ziyaret etmektedir.

Korsan Mağarası: Tarihi devirlerde yörede üstlenmiş bulunan korsanların, soygunlardan elde ettikleri malları ve ganimetleri sakladıkları mağara olarak ün yapmıştır. Dalgaların aşındırması sonucu oluşan mağaraya ancak deniz yoluyla ulaşılabilir ve mağaranın 10 m genişliğinde, 5-6 m yüksekliğinde bir girişi mevcuttur. Tekneyle içeri girmenin mümkün olduğu mağaranın tavanı cami kubbesi gibidir ve renkli taşlarla örtülüdür. Deniz suyunun bittiği yerde ise kuzeye doğru uzanan koyu bir karanlık dikkati çeker.

(5) Türkiye'nin Speleolojik İmkanları-I, 1992, Turizm Bakanlığı Yayın No: 1992/7, Sf.39, Ank.

Aşıklar Mağarası: Bir deniz mağarası olan aşıklar mağarasının uzunluğu 72 m olup, ancak bir insanın girebileceği kadar yükseklikteki kapısından girilir. Mağaranın derinliğine gidildiğinde diğer bir başka kapıyla yarımadanın öbür tarafına geçildiği görülür.

Fosforlu Mağara: Korsanlar mağarası gibi denizden tekneyle ulaşımın sağlanabildiği mağaranın karakteristik özelliği deniz dibinde meydana gelen renkli manzaralardır.

Kadını Mağarası: İlçe merkezinin 15 km kadar kuzeydoğusunda, çatak mevkiinde bulunan mağara ve çevresindeki piknik yerleri yöre halkının rekreasyon ihtiyacını karşılar.

Çimen İni Mağarası: Alanya'nın doğusundaki Cebireis (1691m) dağının güney eteğinde, Şihlar Köyü yakınında, deniz seviyesinden 530 m'de bulunan mağaranın uzunluğu 109 m'dir. Alanya-Gazipaşa karayolunun Demirtaş bucağından ayrılan 15 km.'lik stabilize bir yol ile önce Şihlar Köyüne ulaşılır. Mağaraya ulaşabilmek için Şihlar Köyünden itibaren yürümek gereklidir.

Permiyen yaşlı Alanya formasyonu kristalize kireçtaşları içinde gelişen mağaranın Roma İmparatorluğu döneminde insanlar tarafından kullanıldığı içinde bulunan kalıntılardan anlaşılmaktadır.

Mağarada birbiriyle bağlantılı çok sayıda odacık bulunur ve iki katlıdır. Mağara, önceleri doğu-kuzeydoğu, batı-kuzeybatı yönlü tek bir boşluk halinde uzanırken, sonraları, zaman içinde travelten sütunlarca küçük odacıklara parçalanmıştır. Girişten itibaren ikinci bölüme kadar tamamen yatay olan ilk kısımda, bu odacıklara daha yoğun bir şekilde rastlanır. Birinci ve ikinci kısımlar arasında yüksekliği 10 m.'yi bulan travelten bir diklik vardır. İkinci kısmın tabanı iri blok taşlarla kaplı olup, iki salon bulunur. Mağara içindeki odacıklar birbirinden travelten sütunlarla ayrılmıştır ve duvarlarında perde traveltenleri bulunur. Gelişimini tamamlamış bulunan mağaranın ilk bölümünde yer alan damlataş oluşumları bozulmaya yüz tutmuşken, ikinci kısımdaki sarkıt ve dicitler canlılığını korumaktadır.

Mağara, sahip olduğu damlataş zenginliği ve güzelliği ile ilgi çekici olduğu kadar, içinde yer aldığı Cebireis dağının batı yamacındaki Dim mağarasının varlığı ve kent merkezine yakınlığı nedeniyle ulaşım sorununun giderilip, turizme kazandırılması gereken önemli bir potansiyeldir.

Dim Mağarası: Alanya'nın kuzeyinde bulunan Cebireis dağının batı yamacında Kuzyaka Köyü yakınlarında bulunan mağaranın hemen ön kısmında, Alanya'luların piknik yeri olarak kullandığı, Dim Çayı vadisi bulunur. Mağaraya ulaşım Dim Çayı vadisinden mümkün olduğu gibi Yaylalı Köyü üzerinden de sağlanabilir.

Tabaka özelliği göstermeyen, yer yer dolomitik kristalize kireçtaşı formasyonları içinde, genel olarak kuzey-güney yönlü bir kırık hattı boyunca uzunluğu 357m.yi bulan mağaranın tarihi devirlerde insanlar tarafından kullanılmış olması sonucu yöre halkı tarafından "Gavurini" olarak adlandırılmıştır.

Önceleri Dim mağarasındaki bir yeraltı deresi Dim Çayına akarken, sonraki devirlerde Dim Çayının vadisini derinleştirmesiyle yeraltı su seviyesi düşmüş ve mağara kurumuştur. Oluşumunda etkili bir rol oynayan "suyunu" kaybeden mağarada gelişimin devam etmesi tavan çökmeleri sonucu gerçekleşmiştir. Mağara bir yönden gelişimini sürdürürken, diğer yandan tavandan sızan sular mağara içinde sarkıt, dikit, sütun, bayrak ve perde damlataşlarının oluşumuna imkan tanımıştır. Mağaranın en sonundaki geniş salonda bulunan ve boyutları mevsimlere bağlı olarak değişen bir gölün bulunması görsel zenginliği tamamlayan önemli bir faktördür. Ancak mağaranın en önemli özelliği sonlarına doğru donmuş bir nehir görünümündeki görkemli damlataş oluşumudur. İki ayrı giriş kapısı bulunan mağaranın tabanı ilk 75 m. içinde toprak ve kaya bloklarla kaplıdır ve bu mesafeden sonra tavan yüksekliği çok azalarak, bir insanın ancak emekliyerek geçebileceği yüksekliğe iner. Mağaranın orta ve son kesimlerinde tavandan düşen iri bloklar üzerinde oluşmuş dikitler ve süturlar ilgi çekicidir. Son kısmındaki göl hariç tutulursa Dim Mağarası tamamen kurudur.

Mağaranın Alanya gibi önemli bir turizm merkezine yakın olması, ormanlık bir alanda yer alması, hemen yanibaşında akan Dim Çayı ve bu çayda rafting yapılması gibi avantajlara sahip bulunması mağara turizmi amacıyla değerlendirilmesini destekleyici faktörlerdir. Böylece Alanya ve çevresinde yaşanan turizm hareketleri farklı daha da zenginleşme şansını elde edecektir.

Yukarıda turizm değeri olan mağaraların dışında Alanya ve çevresinde: Dereköy, Taşatam mevkiindeki **Soğukdelik mağarası**, Değirmendere Köyü yakınlarındaki **Kadıncınarı mağarası**, Değirmenönü Köyü yakınlarındaki **Hocasalma ve Sugözü mağaraları**, Alanya'nın 25 km. Kuzeyinde Kargı Çayı vadisindeki **Taşatan mağarası**, Alanya'nın 25 km. Kadar kuzeybatısında Karamanlar Köyü yakınlarındaki **Ağlıca mağarası**, yine Karamanlar Köyü yakınlarındaki **De-detepedipsizi I-II mağaraları**, Üzümlü Köyü yakınlarındaki **Sugözü mağarası**, şehrin 25 km. Kuzeybatısında Güzelbağ Kasabası yakınlarındaki **Uluçukur mağarası**, şehrin hasbahçe mahallesinin İnişdibi mevkiinde yer alan **Hasbahçe mağarası** turizm amaçlı değerlendirilebilecek diğer mağarlardır.

Alanya'nın Kış Turizmi Olanakları

Dünya turizm hareketlerinden önemli oranlarda yararlanan ülkeler, turizm çeşitlerini artırarak, turizm sezonunu uzatmak, bu sektörden sağladıkları gelirleri yükseltmek ve istihdamın yıl boyunca devam etmesini sağlamak gayreti içindedir. Bu bağlamda dünyada nadir olarak rastlanan bir durum Alanya için sözkonusudur ve

mutlaka değerlendirilmesi gerekli bir olgudur. Bu olgu, tatil turizmi şeklinin uygulandığı bir merkezin, aynı zamanda kış sporları ve kayak merkezi olarak önem kazanmasıdır.

Alanya'nın hemen kuzeyinde yükselen ve Toros dağlarının bir parçası konumundaki Akdağ, hernekadar Akdeniz ikliminin egemen olduğu bir sahada yer almasına rağmen, sahip olduğu yükselti nedeniyle etkili kar yağışlarına maruz kalmakta ve kış sporları merkezi olabilmek için gerekli doğal şartlara sahip bulunmaktadır. Alanya'ya olan mesafesi 45 km. kadar olup, Saklıkent kış sporları ve kayak merkezinin Antalya ile olan karşılıklı etkileşimin bir örneğinin görülebileceği sahadır. Akdağ'ın kış turizmi potansiyeli Alanya'nın yaz turizmi olanaklarıyla bütünleştiğinde, Alanya hem yaz hem de kış mevsimi boyunca turizm aktivitelerine sahne olarak, turizm pazarındaki etkinliğini daha fazla artırma imkanına kavuşmuş olacaktır.

Deniz seviyesinden 1600-2300 m'ler arasındaki yükselti kademeleri arasında yer alan potansiyel sahaya ulaşım Alanya-Türbelines Yaylası-Kadınhanı-Derincedere-Banlıca-Yellicebelen üzerinden yapılmakta ve son 4-5 km.'lik yolun yürünmesi gerekmektedir. Yolun Türbelinas Yaylasına kadar olan kısmı asfalt, geri kalanı stabilize yoldur. Ancak Türbelinas Yaylasından sonra yolun 10 km kadarlık kısmı çok eğimli ve kuzeye bakan yamaçlar üzerinde bulunduğundan bakımı son derece güçtür.

Kış sporları uygulamaları için uygun olan saha, Akdeniz iklim tipi ile İç Anadolu iklimi arasında bir geçiş sahasında bulunması ve sahip olduğu yükseklik nedeniyle kış mevsimi boyunca bol miktarda (toz kar kalitesine yakın) kar yağışı alır. Kasım ayı sonunda başlayan kar yağışları nisan ayı ortalarına kadar devam eder. Kar kalınlığı 2 m.'ye kadar çıkabilirken, karın yerde kalma süresi 6 ayı bulabilir. Bu meteorolojik verilere göre 20 Aralık-30 Nisan tarihleri arasında kayak yapmak mümkündür. Alanya'nın sahip olduğu bu doğal olanaklar değerlendirilebilirse mart ve nisan ayları boyunca aynı gün içinde, bir yanda denize girilirken, diğer yandan kayak sporu yapmak olanak dahiline girecektir.

Kayak merkezi olabilecek sahanın yerleşim alanı olarak, Hanay (Çukur mevkii) Yaylası düşünülmektedir. Kayak pistleri olarak düşünülen uygun alanlar yaylayı güneyden çevreleyen Kaplıcatepe (2206m), Gölgele tepe (2301m) ve bu tepenin doğusundaki Akdağ'ın yamaçlarıdır. "Hanay yaylasını güneyden çevreleyen bu tepeler üzerinde uzunlukları 1200 m.'yi bulan ve saatte 720 kişiye hizmet verebilecek üç adet telesiyej yapılması öngörülmüştür. Yine öngörüler içinde 3000 yatak kapasiteli turistik konaklama tesislerinin yapımı da yer almaktadır"⁽⁶⁾.

Doğal bitki örtüsünü sedir ve çam ağaçlarının meydana getirdiği yaylanın, Akdağ, Kaplıcatepe ve Gölgelelope'nin orman yetişme sınırı üzerinde kalan sahası dağ

(6) Ülker, İ.-1983. Dağ Turizmi ve Kış Sporları, Turizm Bakanlığı Yayını. Sf.102.

çayırlarıyla kaplı bulunur. Kayak merkezinin yerleşme ünitelerinin yayla tabanında yer alması, güneyindeki yamaçların ise kayak pistlerinin yapımı için uygun eğim ve mesafelere sahip olduğu söylenebilir.

Tamamı orman mülkiyetinde olan sahada bugüne kadar herhangi bir alt ve üst yapı yatırımı yapılmamıştır. Doğa, sahanın kış sporları merkezi olabilmesi için gerekli bütün şartları sağlamış olmasına rağmen, henüz gerekli beşeri yatırımlar yapılmadığından, yöre, Alanya'nın ve ülkemizin turizm sektöründe değerlendirilememektedir.

Gerekli yatırımlar yapıp, kayak alanı faaliyete geçtiğinde;

1-Alanya yöresinde turistik faaliyetlerin yaz mevsiminde olduğu gibi kış mevsiminde de devamı sağlanarak, turizm sezonu kavramı yerini "turizm yılı"na bırakacağı,

2-Bu sayede yörenin tanıtımı daha etkin bir şekilde yapıp, pazarlama şansının artacağı,

3-Yöredeki doğal olanakların yıl boyunca turizm aktivitelerine sahne olacağı, turizm faaliyetlerinden sağlanan ekonomik olanakların yöre ve ülke ekonomisine olan katkısının artacağı,

4-Sektörde çalışan personelin istihdamının yıl boyunca devamının mümkün olacağı, varsayılabilir.

Yayla Turizmi Olanakları

Akdeniz Bölgesindeki Toros Dağları Alp dağları sisteminin güney kanadına ait olup, geniş bir alana yayılırlar. Bu dağ kuşağının Antalya körfezinin kuzeyinde kalan kısmı Batı Toros dağlarını oluşturur. Bu dağlardaki iklim-bitki örtüsü etkileşimi sonucu, bitki örtüsünün bakıya ve yağışa bağlı olarak değişik kuşaklar meydana getirdiği görülür.

Akdeniz Bölgesinin yerleşme tarihi süresince insanların ekonomik faaliyetlerini Toros Dağlarında göçebe bir hayat tarzı şeklinde sürdürdükleri, ancak yakın zamanlarda ovalara yerleştiklerini tarihi kaynaklar bildirmektedir. Kırsal ekonominin egemen olduğu dönemlerde, insanların kış mevsimi boyunca ovadaki yerleşik hayat düzeninde kaldığı, ilkbaharda havaların ısınmasıyla birlikte, ovaya göre daha serin olan yaylalarda yaz mevsimini geçirdiği ve ekonomik faaliyetlerine devam ettiği bilinir.

Toros dağları, sahip oldukları eşsiz güzellikteki manzaraları, çeşitli büyüklükteki gölleri, çam ormanları, yaylaları ve alpin çiçeklerle süslü çayırlarıyla bölge sakinlerini Nisan ayından başlayarak, Ekim ayına kadar kendine çeker. Yöredeki tarımsal hayat tarzının karakteristik bir uygulaması olan yaylaya çıkma geleneği günümüzde yeni anlamlar yüklenerek sürdürülmektedir. Geleneksel yaylacılık faaliyetleri, günümüzde fonksiyonel değişime uğrayarak, insanların tatillerini geçirdiği sahalar niteliğini kazanmış ve turizm sektöründe değerlendirilmeye başlanmıştır. Bu sayede tatil anlayışları tamamen birbirine zıt olan iki farklı turist tipini aynı bölgede

ağırlama olanağına sahip bulunan Alanya, turizm pazarında kendine önemli ayrıcalıklar sağlama durumundadır.

Özellikle tatillerini doğa ile iç içe geçirmek, değişik yerler görüp, farklı kültürlerle tanışma arzusundaki insanlar aradıklarını fazlasıyla yöre dağlarında bulurlar. Örneğin bir yayla turu sırasında güzergah üzerindeki bir köyü ziyaret eden turistler, yerel halkın ekonomik faaliyetleri ve kültürel hayatları hakkında bilgi alırlar. Kilimin nasıl dokunduğunu yakından görmek, hatta dokumayı denemek olanağını buldukları gibi aynı zamanda kilimdeki desenlerin anlamlarını ve kullanılan renklerin manalarını da öğrenirler.

Alanya civarındaki yaylaların önemli bir bölümü yayla turizmi kapsamında değerlendirilmektedir. Düzenlenen turun niteliğine göre trekking, jeep safari, veya günübirlik yayla turları uygulamaları için Alanya, turistlere zengin seçenekler sunar. Yörenin yayla turizmi amacıyla değerlendirilen başlıca yaylalarını belirtmek gerekirse;

Dereköy Yaylası: Alanya'nın kuzeyindeki yaylanın yolu asfalt olup, merkeze uzaklığı 30 km.'dir. Kargı Çayı vadisinin güney yamacında, çam ormanları içinde bulunan yayla, yerli ve yabancı turistlerin ilgi odağı halindedir. Dereköy güzergahı üzerinde ve Dereköy'den önce Mahmutseydi ve Türbelinas Yaylaları da ziyaret edilmektedir. Mahmutseydi Yaylası Alanya'lıların ikinci konutlarının bulunduğu ve yaz mevsimini geçirdikleri bir yayla görünümündedir. Alanya-Mahmutseydi Yaylası yolu üzerinde pekçok piknik yeri bulunur ve yine yol üzerinde et yemekleri sunan lokantalar yer alır. Yaylada 1252 yılında Selçuklular döneminde inşa edilmiş caminin içindeki ahşap minber, güzel oyma işçiliğiyle süslü olup, ziyaretçilerin ilgisini çekmektedir. Otobüsler veya kiralık jeeplerle yaylaya gelen turistler, yayla kahvesinde oturup, halkla sohbet etmekte ve ayrılmadan önce köylülerin el ürünü olan eşyalar satın almaktadırlar. Yaylalar gurubunu yılda yaklaşık olarak 10-15 bin turistin ziyaret ettiği tahmin edilmektedir. Ancak bu tur güzergahının içeriğinde genellikle yürüyüş yoktur. Yemek ve alışveriş molaları dışında turistler araçlarını terketmemekte ve akşam Alanya'daki otellerine dönerek, turu tamamlamaktadırlar.

Kaş-Sapadere-Tokar ve Söğüt Yaylaları: Alanya'nın Demirtaş nahiyesinin kuzeyindeki dağların iç kısımlarında bulunan yaylalar grubuna stabilize bir yolla ulaşılır. Demirtaş nahiyesinden sonra Kaş Yaylası 30 km., Sapadere Yaylası 35 km., Tokar Yaylası 40 km. ve Söğüt Yaylası 50 km. Uzaklıkta Geyik Tepenin güney yamaçlarında yer alırlar.

Demirtaş nahiyesi ve civarındaki köylülerin çıktıkları yaylalar, tatillerini doğa ile iç içe, aktif bir şekilde geçirmek isteyenlere aradıklarını fazlasıyla verir. Çam ağaçları, narenciye bahçeleri, seralar ve makilik sahalardan geçen yaylalar yolu Demirtaş Çayına paralel uzandığı zamanlarda çok güzel manzaraya sahiptir. Meyve bahçeleri, rengarenk kır çiçekleri ve dağ çayırlarıyla yemyeşil bir görünümde olan yaylalar gurubu çadırlı kamplar, uzun (hiking) veya kısa yürüyüşler (trekking), çayda balık avlamak gibi çeşitli seçenekler sunar. Yaylalara yakın yerlerdeki köylerdeki kır kahveleri ve kır lokantaları gelen ziyaretçilere hizmet vermektedir.

Yayla turizminde gözlenen diğer bir uygulama şekli de jeep veya motosikletle gerçekleştirilen turlardır. Dağ köyleri ile yaylalara jeep veya motosikletle giderek, köylülerin veya yaylada yaşayanların hayat tarzlarını izlemek, onlarla yemek yiyip, sohbet etmek bu tür turlara katılanlar için çok çekicidir. Bu sayede turistler bir taraftan yerli halkın kültürünü tanırken, diğer yandan genellikle ormanlık alanlardan geçen yollarda karşılaştıkları doğal güzellikler, dere kenarlarında verilen çay molaları turistler için son derece çekici unsurlardır. Bu tarz turlar günlük, haftalık veya iki haftalık zaman dilimlerini kapsar şekilde düzenlenir. Örnek vermek gerekirse;

Günöbirlik tur güzergahı: Alanya'dan başlayan tur Payallar, Baldan ve Yenice Köyleri üzerinden Güzelbağ'a varılır. Güzelbağ'dan sonra Alaraçay vadisinin kuzey yamaçları boyunca devam ederek, Kayabükü Köyü yakınlığında öğle yemeği molasına ulaşılır. Yemek molasından sonra bu kez Alaraçay vadisinin güney yamacından Balkaya, Kozagaç Köyleri güzergahı ile Güzelbağ'ın güneyinden geçip, Ağdulan Köyü üzerinden, Saburlar ve Alanya'ya ulaşarak, tur sona erer.

Bu güzergah boyunca gidilen köy yolları genellikle ormanlık alanlar içinden geçtiğinden motosiklet kullanan turistler, içinde buldukları doğal ortamda son derece mutlu saatler geçirip, hayran kaldıkları manzaraları, köyleri ve köylülerin hayat tarzlarını fotoğraflayarak veya kameraya kaydederek, gördükleri güzel ortamları belgelemektedirler. Yeşillikler içindeki bu güzergahta gördükleri ve yaşadıkları, turistler için ne kadar çekici ise motosiklet kullanmakta o derece keyifli olup, yıl boyunca içinde buldukları ortamın monotonluğunun yarattığı stresten de kurtulmuş olurlar.

Yine motosikletle yapılan ancak isteğe bağlı olarak, yalnız bisiklet veya motosiklet ve bisikletin birlikte kullanımıyla gerçekleştirilen ve bir hafta süren tur güzergahı;

1.Gün: Tur Alanya'nın hemen doğusundaki Dim Çayı vadisinin batı kıyılarını takip ederek başlar ve Dim mağarasının gezilmesiyle devam eder. Uğurlu, Gümüşkavak, Yalçı ve Taşbaşı Köyleri üzerinden Akdağ'ın Gökbel Yaylasındaki evlerden birinde konaklanır.

2.Gün: Gökbel yaylasının gezilmesiyle geçilerek, Gevne Yaylasında çadırda konaklanmak üzere yola çıkılır.

3.Gün:Gevne Yaylası görüldükten sonra, Belenyurt Köyü üzerinden Eğriğöl'e gidilerek, gölde balık avlanır ve gece Eğriğöl'de geçirilir.

4.Gün: Eğriğöl'den yola çıkılıp, önce batı daha sonra güney yönde, dağlar içindeki akarsu vadileri boyunca devam edilerek, Gündoğmuş'a ulaşılır. Öğlenden sonra Alaraçay'ın ilk kaynaklarının çıktığı sahaya gidilerek, gece burada uyku tulumları içinde konaklanır.

5.Gün: Alaraçayı vadisi boyunca tura devam edilir. Güzelbağ civarında Alaraçayın şelale yaptığı bir noktada çadırda gecelenir.

6.Gün: Karaçay vadisi boyunca tura devam edilerek, Alanya asfaltına çıkılıp, kente varılır ve tur tamamlanmış olur.

Jeep Safari Turu: Bu tur Alanya'dan başlamakta ancak güzergah komşu ilçe sınırları içinde devam ettikten sonra tekrar Alanya'da bitmektedir. Kent merkezinde başlayan tur kuzey, kuzeydoğu yönünde devamla Batı Toros dağlarını enlemesine aşarak, Hadim'e ulaşır ve buradan itibaren aynı dağların İç Anadolu'ya bakan yönünden kuzeybatı-güneydoğu istikametinde devam ederek. Taşeli Platosunun kuzeyinden devamla, Göksu nehri vadisini izleyerek, Silifke'ye ulaşır. Tur daha sonra asfalt yolu takiben Alanya'da son bulur.

1.Gün: Tura katılacak turistlerin Alanya'ya transferi ve Dimçayı kıyısında uyku tulumları içinde geceleme.

2.gün: Alanya'dan çıkarak, Alarahan'a hareket ve Alarahan ile Alara Kalesinin gezilmesiyle Güzelbaş'a hareket edilir ve konaklama için Alaraçay boyunca gidilerek, kamp yerine ulaşılır ve uyku tulumları içinde yatılır.

3.Gün: Gündoğmuş üzerinden Eğrigöl'e gidilerek, deniz seviyesinden 2200m.'deki muhteşem manzaralı bu gölde balık avlayarak, kamp kurulur.

4.Gün:Eğrigöl'den Bozkır'a hareket edip, Hadim'de otelde konaklama.

5.Gün: Göksu nehri üzerindeki Yerköprü şelalesi ve mağarası görülerek, akarsuda yüzülür.

6.Gün: Hadim'den ayrılarak, Taşkent-Ermenek görülür ve Anamur'da uyku tulumları içinde konaklanır.

7.Gün: Anamur-Gazipaşa üzerinden Alanya'ya dönülürken, Gazipaşa yakınlarındaki Yalandünya Mağarası görülür ve akşam kente varılır. Gece Türk hamamına gidilerek tur tamamlanmış olur.

Tur boyunca Hadim'deki otelde yapılan konaklama dışında turistler çadırlar ve uyku tulumları içinde gecelemede ve yemeklerini yakın çevreden kendilerinin topladığı odunlarla yakılan ateşte pişirdikleri gibi Yemeğin yapılmasına, sofranın hazırlanmasına, yemekten sonra da bulaşıkların yıkanmasına bütün turistler sırayla katılırlar.

Akarsuların Turizm Olanakları

Doğal kaynaklardan biri olan akarsular, akarsu turizmi olarak adlandırılan rafting, kano ve nehir kayağı uygulamalarıyla turizm sektöründeki yerini almıştır. Ülkemizdeki nehirlerin önemli bir kısmı akarsu sporları için uygun şartlara sahiptir. Akarsu sporlarının ilk kez uygulandığı nehir, Çoruh nehridir. Yıllardır yabancı tur organizatörlerinin düzenledikleri rafting sporunun yapıldığı nehir, ülkemizde bu turizm çeşidinin yapılabilirliğini kanıtlaması açısından önemlidir. Bu olay son yıllarda yerli turizm organizatörlerini akarsu sporları uygulamaları için cesaretlendirmiştir.

Ülkemiz akarsuları çevresindeki doğal, tarihi, arkeolojik, kültürel, otantik değerler ve diğer turizm olanaklarıyla bir bütün oluşturarak, akarsu turizmi için elverişli ortamlar yaratırlar. Bu turizm şekli tamamen doğal şartlarda gerçekleştiğinden çevreyle uyumlu, çevre kirliliğine neden olmayan ve akarsuyun içinde aktığı yörenin beşeri ve doğal güzelliklerini ön plana çıkartan, selektif bir tür olması sebebiyle gelecekte doğa ve macera severlerin daha yoğun talepleriyle karşılanması beklenmektedir.

Akarsular, suyun akış hızı ve hacmi, akarsu yatağının genişliği ve doğrultusu, bazı bölgelerde suyun düşüş yaptığı yerlerin yüksekliği, rapidlerin⁽⁷⁾ uzunlukları ve girdaplara bağlı olarak bazı zorluk derecelerine ayrılmıştır. Bu zorluk dereceleri 1-6 arasında değişir.

Ülkemizde çok yeni olarak uygulanma imkanı bulmuş olan rafting özellikle Alanya ve çevresi için ayrı bir önem taşır. Akdenize kıyısı bulunan ülkeler içinde yalnız ülkemizde yaz mevsimi boyunca rafting yapmak mümkündür. Yörenin coğrafi özelliklerinden kaynaklanan bu olgu turizm sektöründe önemle değerlendirilmesi gerekli bir avantajdır.

Alaraçay'ın Turizm Potansiyeli: Alanya ile Manavgat ilçelerinin sınırını da çizen Alaraçay, gerek akarsu sporlarının yapılması için taşıdığı uygun koşullar, gerek içinde aktığı vadinin doğal güzelliği, gerekse vadinin etrafında bulunan zengin tarihi eserleriyle turizm sektörü içindeki yerini almıştır.

Alaraçay'ın ortalama zorluk derecesi 3-3,5 civarındadır ve zaman zaman da 5'e kadar çıkar. Ancak bu gibi tehlikeli noktalardan amatör raftçıların geçişine izin verilmez. Alaraçay'ın denize karıştığı yerden yaklaşık 30 km. içindeki Güzelbağ Köyü yakınlardan başlayan rafting güzergahı 22 km. kadar sonra Alarahan önlerinde sona erer. Güzergahın başlangıç noktasında vadi yamaçları suyun akış yönüne göre, sağ taraf dik iken, vadinin sol yamaçları nisbeten tatlı eğimlidir. Başlangıçtan 4 km. kadar aşağıda, Kalecik Köyü önlerinde bu kez vadi sol yamaçlarda dikleşir ve daralır. Ancak Kalecik köyü geçildikten sonra suyun her iki yamacı da çok dik olmaktan kurtulur ve turlarda 4-5 km boyunca vadi yamaçlarının eğimi %50-60 civarında değişir. Güneycik önlerine gelindiğinde ise çayın vadisi her iki yakada birden çok dikleşir, fakat bu durum uzun sürmez. Güneycik ve Aydıncık Köyleri arasındaki ulaşımı sağlayan Ali Köprüsü geçildikten sonra öğle yemeği için mola verilir. Raftçılar daha sonra daralıp, genişleyen vadi içinde çeşitli rapidler ve küçük şelaleler yaparak akan suda güzergahlarını tamamlayacakken, bitime 3 km. kala çay son derece dar ve dik olan Öküzbükü Boğazına girerler ki, burası en tehlikeli noktalardan biridir. Bu zorlu etap da aşıldıktan sonra Alarahan önlerinde varış noktasına gelinir. Tur, Alarahan'ın gezilmesinden sonra biter.

Dimçay'ın Turizm Potansiyeli: İlk kaynaklarını Alanya'nın kuzeyindeki Cebiries dağından alan çayın vadisi yemyeşil bir ormanlık sahada bulunur. Dimçay'ın asıl önemi Alanya gibi bir turizm merkezine yakın olmasından kaynaklanır.

Rafting sporu için çok uygun şartlar taşımamasına rağmen, Alanya'ya olan yakınlığı ve çay boyunca doğal ortam içine serpilmiş bulunan restoranların çekiciliği nedeniyle önemlidir.

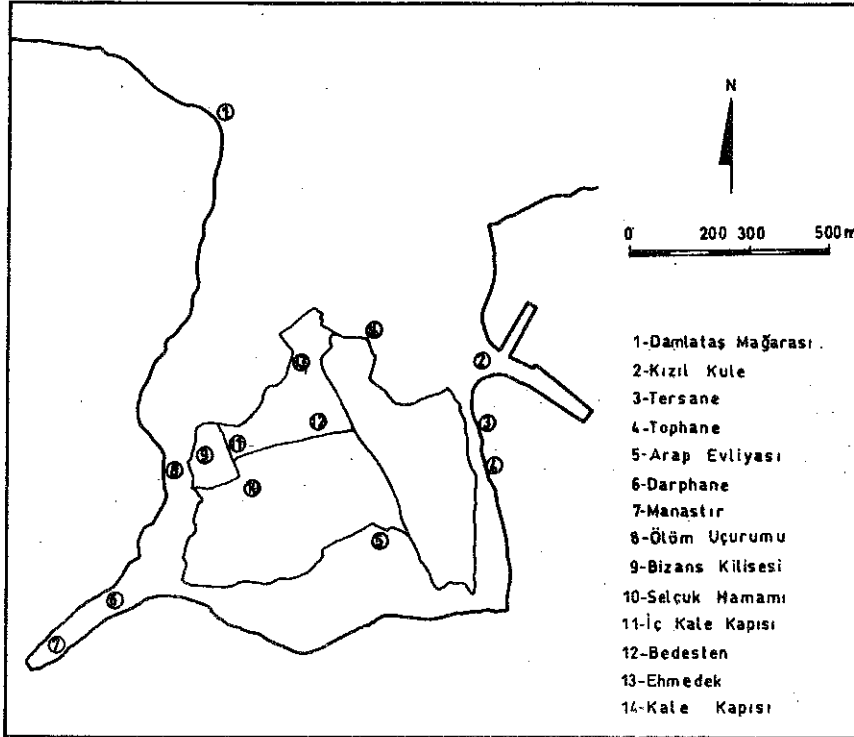
Çok fazla su taşımayan ve özellikle yaz aylarında suyu daha da azalan çayda daha çok bahar aylarında rafting yapma olanağı bulunur. Suyun iyice azaldığı yaz

(7) Rapid: Akarsu yatağında normal akışını yapan suyun tabandaki kayalar veya ağaç dallarınca engellenerek, kırılması, yön değiştirip, köpürerek akması olayı.

mevsiminde iki kişilik kanolar ve kayıklar en sık kullanılan bot türleridir. Oysa suyun yeterli olduğu şartlarda rafting botlarında 4-6 kişi ve rehber bulunur.

ALANYA'NIN TARİHİ ÇEKİCİLİKLERİ

Kuşkusuz Alanya'nın turizm olanakları coğrafi şartlarının meydana getirdiği faktörlerle sınırlı değildir. Turistik bir merkez olan Alanya'nın tarihsel süreç içindeki gelişimi deniz seviyesinden 250 m yükseklikteki bir yarımadanın üzerine kurulmasıyla başlar. Tarih boyunca "Coracesion, Calonoras, Alaiye ve son olarak da Alanya" isimlerini almış olan şehir, sahip olduğu uygun coğrafi şartlarının yanısıra zengin tarihi ve kültürel mirasa da sahiptir. İlçenin yerleşme tarihi, Oba Köyü ile Bademağacı Köyü sınırında bulunan Kadı ini mağarasında yapılan araştırmalara göre günümüzden on bin yıl öncesine kadar inmektedir. Kaynaklar Alanya'nın tarih içinde bazen Pamphilia, bazen de Klikia sınırları içinde yer aldığını belirtmektedir. Yöre, M.Ö. XIV yy'da Hititlerin egemenliğinde kalırken, M.Ö.224-188 yılları arasında Roma İmparatorluğu döneminde, Klikia'nın istila edilmesine rağmen kent bağımsızlığını koruyarak varlığını sürdürmüş ve uzun bir süre deniz korsanlarının sığındığı bir şehir karakterini taşımıştır. Ancak M.Ö.67 yılında Roma İmparatorluğu komutanlarından Pompeus tarafından ele geçirilmiş ve korsanların egemenliğine son verilmiştir.

Şekil 1: Alanya Yarımadasındaki Turistik Çekicilikler

Alanya. Orta çağda Bizanslıların hakimiyetine girmiş ve Coracesion'un kalıntıları üzerinde Colanoros Kalesi yaptırılmıştır. Kent bu dönemde artan dini önemine bağlı olarak Piskopozluk merkezi olarak ilan edilmiştir. Colanoros kalesinin savunmaya çok uygun bir mevkiide yer alması, İslam devletlerinin şehri almak üzere yaptıkları saldırıların başarısızlıkla sonuçlanmasına yol açmış ve kent 1221 yılında Selçuklu Sultanı I.Alaaddin Keykubat tarafından savaşılmadan Selçuklu toprakları içine katılmış ve o dönemde bölgenin en işlek iskelesi haline gelmiştir. XIII. yy'da Selçukluların zayıflamaya başlamasıyla birlikte bir süre Karamanoğlu beyliğinin egemenliğinde kalan kent 1471 yılında Osmanlı İmparatorluğu'nun hakimiyetine girmiştir.

Yerleşme tarihi paleolitik döneme kadar inen yörede, Leatres-Learti harabeleri, İotape kenti kalıntıları, 1228 yılında Alaaddin Keykubat tarafından yaptırılan ve günümüze kadar ulaşabilmiş tek Selçuklu tersanesi olan Alanya Tersanesi, Kızıl Kule, Güleşan köyü camii gibi pek çok tarihi eser de Alanya'da turizm amacıyla değerlendirilen eserler arasındadır.

Alanya'da Bulunan Tarihi Eserler

Yerleşme tarihi binlerce yıl öncesine kadar inen Alanya'nın, günümüze kadar ulaşabilmiş, başlıca tarihi eserlerini belirtmek gerekirse;

Alanya Kalesi

Roma'lı korsanlar tarafından yapılan kale, zaman içinde yıkılmış, ancak aynı yere 1225 yılında Selçuklu Sultanı I. Alaaddin Keykubat yeniden bir kale inşaa ettirmiştir. Kale son olarak 1955 yılında restore edilmiş ve günümüzde turistik kullanımlara sahne olmaktadır. 83 kulesi, 140 burcu ve üç sıra surlarla çevrili olan kale iç ve dış Kale bölümlerinden meydana gelir. Selçuklu döneminden kalma büyük bir sarnıç ile iç kalede Sultan Keykubat'ın yazlık sarayı, Bizans döneminden kalma Ayayorgi kilisesi ve Selçuklu döneminin hamam kalıntıları bulunmaktadır.

Kalenin içinde boyutları 13x35 m olan ve 26 odalı Bedesten restore edilerek, turistik amaçla değerlendirilmektedir. Sultan I.Alaaddin keykubat tarafından 1231 yılında yaptırıldıktan sonra yıkılıp, 16. yy'da Kanuni Sultan Süleyman tarafından tekrar aynı yere yaptırılan ve günümüzde Süleymaniye camii olarak bilinen eser de kale sınırları içinde yer alır. Kale içinde cami dışında Akşebe Sultan Mescidi ve türbesi, Sitti Zeynep Türbesi ve Ayayorgi Kilisesi (Hagios Georgios) de bulunur. İç kalenin ilgi çekici noktalarından birini de, kalenin en yüksek noktalarından biri olan ve Roma döneminde "adam atacağı" olarak kullanılan bölümüdür.

Kızıl Kule

Zeminde çapı 29m. olan ve yüksekliği 33m' yi bulan yapı, düzgün sekizgen bir prizmayı andırır. Dış görünüşü oldukça sade olan yapının içindeki mimari planı oldukça karmaşıktır. Beş kattan oluşan yapı, savunmasını bu beş kata göre düzenlemiştir. Kulenin tam ortasında zeminden 5. kata kadar yükselen büyük bir sarnıç bulunur ve kulenin inşaatında, kiremit renkli kireç taşı kullanılmıştır. Ek yerlerinde ise bütün Selçuklu kalelerinin inşaatında kullanılan çok sert ve sağlam kireçli harç kullanılmıştır.

Kalenin üst kısmı ile esas dahili tonozlu kısmı, kırmızımsıtrak pişmiş tuğlalardan yapılmıştır ve kale adını bu tuğlaların kırmızı renginden alır. Yapılma amacı kenti ve tersaneyi özellikle deniz yönünden gelebilecek olan düşmanlara karşı savunmak olan kulenin zemin katı günümüzde fonksiyonel değişikliğe uğratarak, etnoğrafya müzesi haline dönüştürülmüştür.

Tersane

Selçuklulara ait ve günümüze kadar ulaşabilmiş tek tersane olan bu yapı, Alanya'nın fethedilmesinden sonra gerek deniz ticaretinin güvenliğini sağlamak, gerekse oluşturulması düşünülen Akdeniz filosuna hizmet amacıyla 1228 yılında Sultan Alaaddin Keykubat tarafından yaptırılmıştır. Tersane 57 m uzunluğunda, 40 m derinliğinde ve beş tonozlu bölmeden meydana gelmiştir. Deniz suyu bugün galerinin 4 m kadar içine girmekte ve çakıl taşların bulunduğu alan ile sona ermektedir. Yapının ön kısmı ve ana tonozların içinde Kızıl Kule'de olduğu çok iri taş bloklarla örülmüş olup, tersanenin olumsuz hava koşullarından etkilenmemesi için üstü örtülmüştür. Tersanenin iç kısmında memur ve muhafızlara ait odalar ile mescit bulunur. Tersane günümüzde Alanya'nın simgesi hüviyetini kazanmıştır.

Tophane

Bu kule tersaneyi denizden veya güneybatıdan gelecek tehlikelere karşı korumak için yapılmıştır. İki katlı olup, tonozlu bir dehliz vasıtasıyla ana unsura bağlanır. Deniz seviyesinden yaklaşık 10m yüksekliğindeki bir kaya üzerine yapılmış olan kule, 14x12 m boyutlarında ve 19 m yüksekliğindedir. Giriş katı 4 ayrı kısımdan oluşur. Üst kat ise tonozlu alanlarla çevrilmiş üstü açık bir teras görünümündedir.

Alara Han

Alanya-Antalya karayolu üzerinde Alanya'nın yaklaşık 35 km. Kuzeybatısında ve denizden 9 km. İçerde bulunan han, Alanya ile Manavgat ilçeleri arasında sınır oluşturan Alaraçay'ın doğu kıyısında yer alır. Han Selçuklu sultanı Alaaddin Keykubat tarafından 1231 yılında, Antalya'yı Bozkır üzerinden Konya'ya bağlayan eski Selçuklu kervan yolu üzerinde ve Alara Kalesinin eteğinde yapılmıştır. Aynı yol güzergahı boyunca Şarapsa, Aşağı Gelesandra ve Yukarı Gelesandra hanları Alanya-Bozkır güzergahı üzerinde sıralanır. Hanın kitabesi, bizzat Sultan tarafından yaptırıldığını ortaya koyarken, onun, "Sultan Hanları"sınıfında değerlendirilmesine neden olur. Ancak plan özellikleri itibarıyla sultan hanlarının sahip olduğu özellikleri taşımaz. Sultan hanlarının planlarında daima açık bir avlu ve kapalı hol bölümleri bulunmasına karşılık, Alara Han yaklaşık dikdörtgen şeklinde, kapalı bölüm ve açık avlu fonksiyonları tek merkez etrafında iç içe olacak şekilde düzenlenmiştir.

Boyutları 34,5x45 m. olan hanın tamamı kesme taşlardan yapılmıştır ve giriş kapısının üzerinde kitabesi bulunur. Hanın her iki yanında bulunan kare şeklindeki kulelerle hana, küçük bir kale hüviyeti kazandırılmıştır. Kuzey yöndeki ana giriş kapısından hemen sonra ikinci bir kapı daha bulunur. İkinci kapıdan sonra kervanlarla seyahat edenler ve onların hayvanları için yapılmış odalar ile kervanın taşıdığı malların depolandığı mekanların bulunduğu uzun bir koridor yer alır⁽⁸⁾.

Şarapsa (Serapsu) Han

Alanya'nın 15 km. Batısında Serapsu Deresinin hemen kıyısında ve yolun üst kısmında bulunan han, Alara Han'ın olduğu gibi Alanya-Konya kervan yolu üzerinde bulunur. Kitabesinden han'ın Alanya fatihi Selçuklu Sultanı Alaattin Keykubat'ın oğlu II.Gıyaseddin Keyhüsrev'in ikinci saltanat dönemi esnasında (1236-1246) yapıldığı anlaşılmaktadır. Alara Han'ın aksine uzunlamasına (15x70m) bir şekle sahip olan Şarapsa, 10 ayrı bölümden oluşur ve bu haliyle alışlagelmiş han mimarisi özelliklerini taşımaz. Gösterişli olan giriş kapısı kuzey yönde bulunan, kesme ve yontma taş kullanılarak, beşik örtü tarzında inşaa edilen hanın diğer bir mimari özelliği de girişinin zeminden daha yüksek olmasıdır⁽⁹⁾.

Şarapsa Han'ı inşa tarzıyla diğer hanlardan ayrılır. Örneğin Cephe duvarları birçok ek duvar ile takviye edilmiştir ve gerektiğinde kale gibi fonksiyon üstlenebilmesi için yalnızca içeriden girilebilen mazgallar ilave edilmiştir. Hana konaklayan yolcular ile hayvanların bulunduğu alanı birbirinden ayıran yalnızca küçük bir yükselti yer alır.

Alara Kalesi

Kale, Alara Han'ın 800 m kadar kuzeyinde yer alır ve Antalya-Konya kervan yolunun güvenliğini sağlamak amacıyla yola hakim bir noktada ve koni şeklinde yükselen bir tepenin üzerinde Alara Han ile aynı tarihlerde yapılmıştır. Yüksekliği 200-500 m'ler arasında değişen kale iç ve dış olmak üzere iki ayrı bölümden meydana gelmiştir. Kaleye çıkabilmek için önce 120 basamaklı bir tünelden geçilerek, yüksek basamaklardan yapılmış merdiven kullanılır. Zaman zaman kayalar oyularak yapılan tünellerden de geçmek gerekir. Kale, günümüzde oldukça harap durumda bulunan saray, camii, hamam ve bazı ev kalıntılarına sahiptir. Kalenin kurulmuş bulunduğu tepeye çıkıldığında karşılaşılan manzara çok etkileyicidir. Bir yanda yemyeşil çam ormanları, diğer yanda ovada kıvrıla-büküle akan Alaraçay, öte yanda masmavi deniz suyunun meydana getirdiği manzara harabeler içinde dolaşanları mutlu etmeye yetmektedir.

Kale Camii

Bazı kayıtlara göre camii 1231 yılında Sultan Alaaddin Keykubat zamanında yapılmış, ancak zaman içinde yıkılmıştır. 1530-1566 yılları arasında eski temel üzerine

(8) Fülkel,A.-1969. Alara Han'ın Tanıtılması ve Değerlendirilmesi. Belleten. CiltXXXIII. Sayı: 132. Türk Tarih Kurumu Yayını. Ank.

(9) Türkiye'de Vakıf Abide ve Eski Eserler-1983. Cilt I. Sf 608-609.

Kanuni Sultan Süleyman zamanında yeniden yapılmış ve **Süleymaniye Camii** adını almıştır.

Alanya şehir surlarının ikinci kısmında bulunan camii, arasta ve han ile birlikte büyük bir kompleks oluşturur. Kare planlı ve tamamen moloz taştan yapılmıştır. Camii mimberinin kapısı üstünde dikdörtgen çerçeve içinde arabesklerle süslü kur'an'dan bir ayet ahşap oymacılık sanatıyla yazılmış güzel bir pano ve kapı üzerindeki rumi ve kıvrık dallardan meydana gelmiş ahnlık ilk anda dikkati çeken unsurlardır. Camiinin cemaat bölümünde köşelere isabet eden, kubbeye yakın yerlere toprak testi ve küp yerleştirilerek caminin içindeki akustik sağlanmıştır. Son cemaat yerini tuğladan yapılmış dört sütunun üzerine dayanan üç kubbe örter. Camiinin en önemli özelliklerinden birine de sahip olduğu uygun konumundan dolayı Alanya'nın neresinden bakılırsa bakılırsın görülebilmesidir.

Emir Bedrüddin Camii (Andızlı Camii): 1277 yılında Emir Bedrüddin tarafından yapılan Camii kendine özgü mimarisi, kesme taşlardan yapılmış, minaresiyle dikkati çeker. Tophane mahallesinde bulunan bu caminin diğer bir özelliği de mimberinde oymacılık sanatının güzel işçiliğinin bulunmasıdır. İlçenin Tophane Mahallesinde bulunan bu camiye Kızılkule yanından, aşağı kapı yoluyla ulaşılır. Camiinin bir diğer özelliği de Selçuklu döneminden kalmış olup, Selçuklulara ait birçok özelliği bünyesinde bulunduran en eski camiiilerden biri olmasıdır.

Akşebe Sultan Mescidi : Alanya kalesinin ilk kumandanlarından olan Akşebe Sultan tarafından 1230 yılında yapılmıştır. Kalenin içinde, iç kale yolu üzerinde bulunan eser, iç kalede Kale Camiinin bitişiğindeki Bedestenin batısında bulunur ve dışı taş, iç kısmı ise tuğla malzeme kullanılarak yapılmış, iki odadan ibarettir. Binanın minaresi kendine özgü mimari tarzıyla görülmeye değer bir niteliktedir.

Mahmut Seydi Camisi : Yapılış tarihi kesin olarak bilinmemesine rağmen, Alanya beyi Kılıçarslan zamanında yaşayan Mahmut Seydi döneminde yapılmıştır.(1471) Ancak camii, zaman içinde önce 1836 daha sonra da 1976 yıllarında önemli onarımlar görmüştür. Caminin en önemli özelliklerinden birisi de iç kısımlarındaki ahşap işçiliğidir.

Alaaddin Keykubat Sarayı: İç kalenin en yüksek yerinde kurulmuş bulunan sarayın yalnızca harabeleri kalmıştır. Gerek bazı mevcut eski kalıntıların üzerinde kurulmuş olması, gerekse yalnızca yazlık saray şeklinde kullanılmış olması çok hızlı bir şekilde çökmesine neden olmuştur. Sarayda yapılan kazılarda o döneme kadar rastlanmayan ve çini üzerine yazılmış kitabeler bulunmuştur.

Hagios Georgios (Ayayorgi) Kilisesi: Bizans Döneminden kalma küçük bir kilise olan Ayayorgi'nin M.S.6. yy'da yapıldığı varsayılmaktadır. Kilisenin özelliği kale sınırları içinde kalıp, Selçuklu'lara ait olmayan, Türk-İslam dönemi öncesinden günümüze kadar ulaşabilmiş tek yapı olmasıdır. Karakteristik özelliklerini koruyan kilisede zaman içinde tahrip edilmiş fresk izlerine de rastlanır.

Leartis-Learti (Mahmutlar) Harabeleri

Dağlık Kilikya'nın önemli yerleşmelerinden biri olan Antik kent, ilçe merkezine 22 Km. kadar uzaklıkta Mahmutlar mevkiinde bulunur. Vespasian'a ait bir heykel kaidesinden adının Leartis olduğu anlaşılan şehire ilk girişte dikkati çeken yapılar olarak, gözetleme kulelerinden sözedilebilir. Ancak çoğu, zamanın tahribine uğramış durumdaki kiliseler, hamamlar, sarnıçlar, iskan merkezleri, küçük bir stadyum, tiyatro, sütunlu caddeler ve Zeus, Apollon ve Cesar'a ait tapınaklar da bulunur. Bu yapılarda sıkça kartal bacağı ve öküz başı kabartmaları kullanıldığı dikkati çeker. Stadyum yakınlarındaki kilisede ise kırmızı ve açık mavi renklerin yoğun olarak kullanıldığı fresk izlerine rastlanır. Antik şehirde bulunan kitabelerden en parlak döneminin I. Ve III. yy'lar arasında geçtiği anlaşılmaktadır. Günümüzde Mahmutlar kasabasının ortasında kalmış bulunan ve bundan dolayı oldukça harap hale gelmiş liman kalıntıları varlığını korumaktadır.

Harabeleri daha da çekici kılan diğer bir faktör de hemen yakınında 5900 hektar büyüklüğündeki bir alanın orman içi dinlenme kampı olarak değerlendirilmesidir.

Syedra Harabeleri

İlçe merkezinin yaklaşık 10 km. doğusunda, Kargıcak ile Seki köyleri arasında sınır oluşturan bir tepenin üzerinde kurulu bulunan antik kentte bulunan kitabelerden Roma şehirlerinden biri olduğu anlaşılmaktadır. Harabelerin gezilebilmesi için üç farklı güzergah izlenebilir. Bunlardan birincisi Kargıcak Köyünden, ikincisi, İsbatlı Köyünden ve üçüncüsü de Seki Köyündeki eski bir yoldur. Şehirde çeşitli kiliseler, surlar, sütunlu cadde, çeşitli yapılara ait kalıntılar ve su deposu amacıyla kullanılmış üç tane havuz bulunur. Ancak antik kentin makiliklerle kaplı olması gezilmesini zorlaştırmasına rağmen özellikle kiliseden Alanya yönündeki bakış çok güzel manzaralar oluşturur. Kentte bulunan paralardan, bir Roma şehri olduğu ve en parlak dönemini M.S. 2-3. yy'larda yaşadığı anlaşılmaktadır.

Iotape (Aytap) Liman Kenti

Günümüzdeki sahil yolunun içinden geçtiği kent, Alanya'nın 30 km doğusunda bulunur. Roma devri görünümündeki şehirde daha önce yaşamış olan kavimlere ait hiçbir iz bulunamamıştır. Adını Kral Antiochus'un karısından alan şehrin doğal limanı 50-100 m. boyutlarında olup, yarımada üzerinde oldukça yüksek bir tepenin üzerinde yerleşmiş olan şehrin kalesinden Alanya yönüne olan manzara çok çekicidir.

Yakın çevredeki diğer antik kentler içinde en iyi korunabilmiş olanı Iotape harabeleri içinde antik caddesi, hala duvarlarında bazı fresk izleri taşıyan kilisesi, akropolü ile nekropolü, hamamı ve tek odalı, üstü kapalı mezar odaları ilgi çekicidir. Kentin diğer bir özelliğini de M.S. 98-117 yılları arasında Roma İmparatoru Kral Trianus zamanında kendi adına para basılmış olması meydana getirir.

Hamaxia (Sinek Kalesi) Antik Kenti: Alanya'ya 7 km mesafedeki Elikesik köyü sınırları içinde kalan antik kentin surları oldukça iyi korunmuştur. Roma ve Bizans dönemlerine ait izler taşıyan kentten günümüze kadar ulaşabilmiş kilise, kule, çeşme, çeşitli ev kalıntıları ve nekropolü ile çok geniş bir alana yayılmış olarak bulunur. Bugüne kadar herhangi bir kazının yapılmadığı kent içindeki kalıntılar yoğun maki örtüsü arasında bulunur. Yöre halkı tarafından sinek kalesi olarak adlandırılan antik kentten havanın iyi olduğu zamanlarda doğusundaki Gazipaşa ile batısındaki Manavgat ilçeleri görüş alanına girmektedir.

Alanya'da bulunan diğer tarihi eserler

1373 tarihinde Karamanoğullarından Emir Bedrettin Mahmut Bey Bin Alaaddin Bin Yusuf tarafından yaptırılan Oba medresesi ve Güleşan Köyü camii, yapım tarihi tam olarak bilinmemesine rağmen 14 veya 15 yy'da yapıldığı tahmin edilen Kale içindeki han ve arasta, Akşabe Sultan ve Sitti Zeynep tekkesi, Cibra (Kibra) kalıntıları bulunmaktadır.

Sonuç

Alanya'nın sahip olduğu doğal imkanları turizm sektöründe değerlendirerek, turizme çeşitlilik kazandırmak, böylece yöreye gelen turist sayısı ve gelenlerin kalış sürelerini arttırmak kuşkusuz önemli ve gereklidir. Ayrıca yöre, sahip olduğu doğal olanaklarla bu hedefi gerçekleştirebilecek durumdadır. Günümüzdeki turist eğilimleri, stresten uzak, dinlendirici, doğa ile iç içe ve doğal çevreyle bütünleşen turizm şekillerini benimseme yönündedir. Bu olgu, turizm alanında değerlendirilen doğal varlıkların korunması ve sürdürülebilmesini zorunlu kılmaktadır.

Herhangi bir kişiyi turizm aktivitelerinden birine çekebilmek için, bireyi seyahat etmeye özendirme, doğal, kültürel, sanatsal ve teknolojik olanakların organize bir şekilde harekete geçirmekle sağlanabilir. Bunu başarabilmek için de yörenin turizm potansiyelini oluşturan doğal ve beşeri çekiciliklerinin önce ortaya konması, daha sonra da bu kaynakların nasıl değerlendirileceği planlanıp, altyapı ve üstyapı ihtiyaçlarının giderilerek, etkili bir tanıtım ile tüketiciye ulaştırılması zorunludur.

Yöredeki turizm hareketleri kentin ekonomik gelişmesinde öncü sektör durumunda olup, bu sektördeki canlılık tarım, inşaat, sağlık sektörlerini de etkilemekte, turizm gelirlerinden dolayı olarak da olsa, yararlanmalarını sağlamaktadır. Turizm faaliyetleri sonucu elde edilen kazanç yalnız konaklama sektöründe değil aynı zamanda ulaştırma hizmetlerini, gıda maddelerinin teminini, hediyelik eşya- lüks eşya imalini ve satışını da etkilemektedir. Kentin sahip olduğu doğal ve tarihi zenginliklere bağlı olarak sürdürülen turizm faaliyetleri yalnız kentin ve kentlilerin gelirlerini oluşturmakla kalmayıp, dağ köylerinin de bu faaliyetten pay almalarına neden olmaktadır.

Alanya'nın turizmdeki canlılığını korumak ve etkinliğini arttırmak gayesiyle her yıl yaz mevsimi başında Kleopatra plajında uluslararası plaj voleybolu yarışmaları düzenlenmekte ve turizm sezonunun sonlarına doğru Ekim ayı içinde de yine uluslararası triatlon yarışmaları organize edilmektedir.

Alanya, sahip olduğu zengin bitki örtüsü, denizi, iklimi, mağaraları, akarsuları, dağları, yaylaları, altyapı ve üstyapı olanaklarıyla turizmde çeşitliliğin kolaylıkla sağlanabileceği bir yöredir. İlçe, bu olanaklarına bağlı olarak 1996 yılında yaklaşık 450.000 turisti kendine çekebilme başarısını göstermiştir. Ancak dikkat edilmesi gerekli olan turistik talebe neden olan varlıkların koruma-kullanma dengesi içinde değerlendirilmesidir.

Alternatif turizm şekillerine olan talep, kişilerin bozulmamış doğal ortamlara olan özelemlerinden kaynaklandığı kabul edilirse, bu ihtiyaca uygun mekanları turistik amaçlarla kullanırken, doğal dengenin bozulmaması için azami gayret gösterilmelidir. Turizmde devamlılığın sağlanabilmesi için bu vazgeçilmez bir olgudur.

Ancak Alanya, Antalya körfezindeki önemli bir turizm merkezi olmasına ve turizm sektöründe ön sıralarda bulunmasına rağmen bazı sıkıntıları bünyesinde taşımaktadır. Örneğin gelecekte bir kış sporları ve kayak merkezi olması arzulanan Akdağ'daki Hanay yaylası yolu üzerinde bulunan Mahmutseydi ve Türbelinas yaylaları, yaz mevsiminde sıcağın bunalan Alanya'lıların ikinci konutlarının da bulunduğu bir yerdir. Bu yaylaların, yayla turizmine sahne olmasından sonradır ki, gerek yapılan ikinci konutlar, gerek turistlere yönelik inşaa edilen otel-motel gibi turistik tesisler sahanın giderek, yayla karakterini kaybedip, adeta Alanya'nın minyatür bir kopyası olmasına neden olmaktadır. Yayla turizminin bu tarzda devam edeceği varsayılırsa, gelecekte muhtemelen arazi ve konut fiyatları artacak, yöre halkının gelirleri içinde turizmden elde edilen gelir oranı artarken, tarım sektöründen sağlanan gelirin azalacağı, modern yapılaşmanın yörenin kaldırabileceğinden fazla olması durumunda, sahip olduğu doğal çekiciliğini kaybedeceği, hatta yörenin ekolojik dengesinin bozulması beklenebilir.

Yöredeki mağaraların turizm amacıyla kullanımını 1950'li yıllara kadar inmesine ve Damlataş Mağarasını Alanya'ya gelen hemen hemen her turistin ziyaret ettiği gerçeğinin bilinmesine rağmen turizm amacıyla kullanılacak diğer mağaralara gerekli önem verilmemiştir. Örneğin Dim ve Çimen İni Mağaralarının turizm sektörüne kazandırılması için yapılan çalışmalar yetersizdir. Ayrıca mağaraların sahip olduğu görsel zenginliklerin yanısıra, sahip oldukları mikroklima şartları nedeniyle tedavi edici fonksiyonları da bulunur. Mağara içindeki havanın özellikleri arasında, trafikten uzak, açık denizlerde ve 4000 m. yükseklikte bulunan hava ile eşdeğer temizliğe sahip olması sayılabilir. Dolayısıyla yörenin mağaraları yalnızca sahip oldukları morfolojik özellikleriyle değil, aynı zamanda speleoterapi amacıyla da kullanılabilmeleri için araştırmaların yapılması gerekmektedir.

Akdeniz kıyısında, Antalya gibi çok önemli bir turizm merkezinin ilçesi olmasına ve turistik faaliyetlerinin kıyıda yoğunlaşmasına rağmen, Alanya'nın sahip olduğu kıyı avantajından yeterince yararlanmadığını söylemek mümkündür. Ülkemizin

kuzeybatı kıyılarına gelen yatların Antalya'daki yat limanından sonra Taşucu'na kadar olan mesafede barınabilecekleri herhangi bir yat limanının olmaması Alanya için önemli bir eksiklik olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yine yörenin turizm olanakları içinde bulunmasına rağmen bugüne kadar değerlendirilmeyen iklim kürleri (klimatherapie) ve deniz kürleri (thalassotherapie) 'ne yönelik turizm etkinliklerinin atıl durumdan çıkartılıp, forksiyonel hale getirilmesi yöre turizminin çeşitlendirilmesinde değerlendirilmesi gereken bir olanaktır.

Yukarıda sözü edilen zengin coğrafi potansiyelin yanısıra yerleşme tarihi binlerce yıl öncesine kadar inen Alanya'daki "Kültürel Miras" olarak kabul edebileceğimiz Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinden günümüze kadar ulaşabilmiş ve dönemlerinin mimari özelliklerini korumuş çeşitli yapılardan turizm sektörünün yeterince faydalanabildiği söylenemez. Başta Alanya Kalesi olmak üzere Alara Kalesi, Alara Han, Kızıl Kule, Syedra Antik Kenti, Leartes kalıntıları, Hamaxia (Sinek Kalesi) Antik Kenti gibi tarihi yapılar ile Osmanlı döneminden kalma kentin eski nüvesi ve bu nüveyi meydana getiren konutların mimari özellikleri Alanya'nın zengin turizm potansiyelinin oluşturan başlıca değerlerdir. Bu eserler arasında belirtilen Alanya Kalesi'nin üzerinde bulunduğu yarımada eşsiz bir doğal güzelliğe sahiptir. Ancak Kale İçi zamanın büyük tahribine rağmen, yeniden düzenlenerek, kentin en parlak dönemlerini yaşadığı Ortaçağ'daki görünümüne kavuşturulabilir. Surların dışı ise ne yazık ki bu şansını, etrafını saran plansız yapılaşmanın ürünü apartmanlar nedeniyle kaybetmiştir. Tarihi ipek yolunun Akdenize açıldığı önemli bir liman karakterini taşımış olan kentin kalesi ve çevresi yeniden düzenlenerek, şehrin bir açık hava müzesi haline getirilmesi turistik faaliyetlerin daha da canlanmasına ve artmasına neden olacağından mutlaka gerçekleştirilmesi düşünülmelidir.

Alanya kalesi ve kale dışında bulunan ve günümüzde de kısmen fonksiyonel olan, yerel mimari özellikleri nedeniyle "Alanya Evi" olarak tanımlayabileceğimiz konutlar, karakteristik özellikleri korunarak, gelecek kuşaklara aktarılmak üzere korunması gereken tarihi ve kültürel miras olarak değerlendirilmelidir. Bu konutlar genellikle 19. yy sonu ve 20. yy başlarında yapılmış ve genel olarak Tophane ve Hisariçi mahallelerinde yoğunlaşmışlardır. Hisariçi mahallesindeki evlerin çoğu bahçe içinde ve genellikle iki katlıdır. Ahşap ve taş malzeme kullanılarak yapılmış olup, çıkmaları bulunur ve alaturka kiremitle kaplı kırma çatılıdır. Tophane mahallesindeki konutlar arasında ise "konak tipi" olarak adlandırabileceğimiz ve özgün Alanya evi karakterini taşıyanlar da bulunur. Heybetli bir görünüme sahip olan konakların önemli bir özelliği; dışa açık kısımlarının "yazlık"; yazlık kesimin gerisinde ise rüzgarlara ve esintilere kapalı "kışlık" bölümlerinden meydana gelmesidir. Bir kısmı sivil mimari özellikleri nedeniyle koruma altına alınmış olmalarına rağmen bu konuda somut herhangi bir adım atılmamıştır. Halbuki restorasyonlarının tamamlanıp, yöre ekonomisinin kalbi durumunda bulunan turizm sektöründe değerlendirilerek, bir yandan yeni fonksiyonlar kazandırılıp, koruma-kullanma prensibi içinde, faydalanılırken, diğer yandan bu özgün mimari tarzın gelecek kuşaklara aktarılması sağlanmış olacaktır.

Alanya'nın sahip olduğu coğrafi, sosyal, tarihi ve kültürel varlıklar içinde sayılan çeşitli kaleler, hanlar, hamamlar, bedesten ve çarşılar, gerek görsel zenginliğı gerek şifalı özellikleriyle mağaralar, çeşitli efsaneleri, tertemiz denizi ve uzun kumsalları, akarsuları, zengin doğal bitki örtüsünün turizm etkinliklerinde koordineli olarak kullanılmaları yöreye gelen turist sayısının artmasına, turistlerin kalış sürelerinin uzamasına ve yaptıkları harcamaların fazlaşmasına neden olacağından bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da Alanya'da turizmin ve turizme bağı faaliyetlerin önemini arttırarak devam edeceğinin önemli bir kanıtıdır.

KAYNAKÇA:

- AKOVA,İ.,1995, Antalya Bölümü Turizminin Doğal İmkanları Açısından Türkiye'deki Yeri ve Önemi, Basılmamış Doktora Tezi, İst.
- AKYOKUŞ,A., Arman, M.İ.,Coşkun, N.-1985, "Mağara Tedavisi ve Antalya Yöresi Mağaraları". *Akdeniz Üniversitesi Tıp Fak. Dergisi*, Cilt:2, Sayı:2-3, Antalya.
- Alanya'nın Geleceği-1994, 19.Dünya Şehircilik Günü, 7,8,9 Kasım,Alanya.
- Alanya Tarih ve Kültür Seminerleri-1996, Alanya.
- Alanya-Gazipaşa ve Manavgat Çevresinin Mağaraları-1987, MTA Derleme No:8059, Ank.
- Antalya İli Turizm Envanteri,1995, Antalya.
- AYGEN, T.,1984, Türkiye Mağaraları, İst.
- BAKIRCI, M.,1992, Toros Yaylaları, Turizm Bakanlığı Yayını, Ank.
- BAYRAK,O., M.,1994, Türkiye Tarihi Yerler Kılavuzu,İst.
- BİLİCİ,K., 1996, "Seyahatnamelerde Alanya", Alanya Tarih ve Kültür Seminerleri, Alanya.
- BUTLER, R.W.,1990, "Alternatif Turizm", Turizmde Seçme Makaleler No.20, Tugev Yay.,İst.
- DİNÇEL, T.,1983, "İklim, İnsan ve Sağlık, Meteoroloji Dergisi", Sayı:11, Ank.
- ERÇEK,G.,1994, "Pamphilia Bölgesi ve Çevresi Eski Yol Sistemleri", Belleten C.LVI., Sayı:216, Ank.
- GÜNEYLİOĞLU,N., 1996, "Alanya'da Ziyaret ve Ziyaret Yerleri", Alanya Tarih ve Kültür Seminerleri, Alanya.
- İLERİ, A., 1983, "İklim ve Günlük Hava Olaylarının İnsan Sağlığı ve Davranışları Arasındaki İlişkileri", Tıbbi Biyometeoroloji Semineri, Ank.
- KONYALI, İ. H., 1946, Alanya Tarihi Turistik Klavuzu, İst.
- LLOYD,S., RICE, D.S.,1989, (Çev.Sinemoğlu.N.), Alanya (Ala'iyya), Ank.
- ÖZBEK, O., 1991, Dost, Bilkent Üniv. Doğa Sporları Topluluğu Yay., Ank.
- SEYİRCİ, M., 1994, "Batı Akdenizde Yörükler", Sf.195-202, Yörükler Sempozyumu Bildirisi, Kültür Bakanlığı Yayını, Ank.
- Speleolojik İmkanları-1992, Turizm Bakanlığı Yayın No:1992/7, Sf:39, Ank.
- Turizm ve Çevre Konferansı-1990, Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yayını, Ank.
- TÜKEL, A., 1969, "Alara Han'ın Tanıtılması ve Değerlendirilmesi", Belleten, Cilt: XXXIII, Sayı: 132, Türk Tarih Kurumu Yayını, Ank.
- Türkiye'de Vakıf Abide ve Eski Eserler, Cilt:1, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yay., Ank.
- TÜRKMEN,S., 1996, "Alanya Evleri, Alanya Tarih ve Kültür Seminerleri", Alanya
- USLU,S.-ÖZER,N., 1983, "Ormanların Hijyenik Bakımdan Fonksiyonları, Meteoroloji Dergisi", Sayı:11, Sf.37-38, Ank.
- ÜLKER,İ., 1988, Türkiye'de Sağlık turizmi ve Kaplıca Planlaması, Turizm Bakanlığı Yayını, Ank
- ÜLKER,İ., 1983, Dağ Turizmi ve Kış Sporları, Turizm Bakanlığı Yayını,Sf:102, Ank.
- YAMAN,Z., 1994,Alanya'nın Turizm Kapasitesinin Analizi, ALTİD Araştırma Yayınları Yayın No:1994/1, Alanya.
- YETKİN,H., Dünden Bugüne Alanya,Alanya.